

Mesura de Govern

MITIC: un model d'Innovació TIC per a Barcelona

**Comissió d'Hàbitat Urbà
7 de març de 2013**

Mesura de Govern

MITIC: un model d'Innovació TIC per a Barcelona

» 01. Introducció i Objectius

Les noves tecnologies de la informació i les telecomunicacions desenvolupades a finals del segle XX a l'ombra i impuls de les societats post-industrials han estat una palanca decisiva en l'aparició de noves maneres d'entendre el món. La configuració de la societat Xarxa, que tan bé va descriure el professor Manuel Castells en la seva obra "La Sociedad red: una visión global", ha modificat no només el panorama de l'activitat econòmica, sinó també la forma d'entendre el món, les seves relacions i la manera en què els diferents grups humans intercanvien coneixement, desenvolupen talent i incideixen en l'evolució de la societat.

L'era de la informació ha donat pas a l'era del coneixement: coneixement distribuït, compartit i intercanviable. Coneixement que dona pas, sens dubte, a una nova manera de concebre el creixement econòmic, les transaccions comercials i l'activitat intel·lectual, i potser encara més en un moment de profunda crisi com l'actual.

Les Administracions Públiques no són alienes a aquests canvis estructurals de la nostra manera de pensar. Dipositadores del mandat dels pobles en les societats occidentals, han de saber canalitzar aquestes forces per tal de superar moments de dificultats econòmiques, i incerteses sobre el futur.

L'Ajuntament de Barcelona participa plenament en la convicció de que les noves tecnologies (TIC) són tant una palanca decisiva del motor econòmic de la ciutat i impuls de l'activitat del coneixement sobre el conjunt de les disciplines, oficis i indústries, com en si mateixes, elements claus del naixement d'una nova manera de generar economia, basada en la immediatesa dels resultats, l'excel·lència del servei als ciutadans i el foment a l'activitat creativa i d'innovació.

En aquest marc, les TIC han esdevingut instruments de canvi, plataformes sobre les quals poder innovar i aportar més valor als ciutadans amb unes noves lògiques de relació administració – ciutadania. En definitiva, les TIC aporten un valor innovador sobre bona part de les activitats actuals. En aquest sentit, tal com afirma el professor Joaquim Vilà, expert en la gestió de la Innovació a l'IESE, podem dir que "avui en dia, la innovació és una necessitat per sobreviure al món dels negocis; les institucions i empreses innovadores desplaçaran poc a poc a les reaccionaries incapaces d'adaptar-se al nou context."

En l'actualitat, hi ha un ampli consens en que l'èxit sostingut requereix una innovació contínua en totes les àrees de l'empresa o les institucions, per tant, la innovació té molt més a veure amb la gestió de les persones que només amb la tecnologia i té molt més a veure amb la cultura que amb els processos aïllats.

Complementària a la Mesura de Govern "MES (Mobilitat, e-Administració i Sistemes d'Informació)", presentada al Plenari del Consell Municipal de 30 de març de 2012, definidora de l'estratègia en Noves Tecnologies de la Informació i Comunicació i complementària de la Mesura de Govern "Barcelona Innovació: un programa per a la cultura de la Innovació a la ciutat de Barcelona", presentada al Plenari del Consell Municipal de 29 de juny de 2012, la present Mesura de Govern es focalitza en el desenvolupament d'un pla d'acció estratègic per al desenvolupament de la Innovació TIC entesa com a un mecanisme per sistematitzar la creació de valor públic de manera sostinguda i l'impuls de la societat del coneixement, amb les propostes claus següents:

- Dissenyar, desenvolupar i aplicar un model d'Innovació TIC, que permeti abordar d'una manera sistemàtica, ordenada, metòdica i orientada a objectius, l'activitat creativa per a la generació continua de projectes innovadors.
- Impulsar i fomentar la participació en el desenvolupament de les TIC i de nous models d'aportació de valor al si de l'Ajuntament de Barcelona, en benefici no només dels sistemes propis sinó de tota la ciutadania, per tal de millorar els processos de prestació dels serveis municipals.
- Construir un model cíclic d'innovació, que superant les antigues planificacions periòdiques orientades simplement a l'evolució de la tecnologia, estigui al servei de les necessitats reals de la ciutadania en coherència amb les línies estratègiques definides per l'Ajuntament de Barcelona, de manera que puguin integrar de manera flexible i contínua els canvis i les noves necessitats de l'entorn de manera àgil per tal de donar un millor servei al ciutadà, i centrades en:
 - o El desenvolupament de la mobilitat com a tecnologia de futur, integradora i potenciadora del projecte d'identitat digital dels ciutadans de Barcelona.
 - o L'e-Government o govern electrònic, concebut com un canal no només de relació unidireccional de l'administració envers els ciutadans, sinó també en la veritable plataforma de participació ciutadana, i de representació ciutadana en els òrgans de la ciutat.
 - o La ciutat intel·ligent, concebuda no només com un cúmul de tecnologia dispersa per la ciutat, sinó com la base dels nous sistemes d'informació de la ciutat, convertida a través d'ells en ciutat del coneixement, capaç de modelar les necessitats a base de l'aplicació de processos d'anàlítica i intel·ligència computacional.
 - o L'accés públic a dades de la ciutat de Barcelona, conegut com a "Open Data", que s'articula com un dels instruments de futur amb més potencial per a la participació efectiva del ciutadà en el desenvolupament de solucions tecnològiques i de negoci per a la ciutat.
- Promoure l'intercanvi de talent TIC com a via per a l'enriquiment mutu entre societat i administració, per tal de possibilitar la prospecció de noves idees i noves maneres d'entendre els sistemes d'informació que conformen l'activitat en matèria de noves tecnologies de la informació.
- Possibilitar un espai de col·laboració entre l'Ajuntament de Barcelona, les grans empreses del sector TIC, l'acadèmia –representada per Universitats, centres d'educació secundària i graus professionals, i altres centres docents de l'àmbit TIC, la societat civil representada pel conjunt de les petites i mitjanes empreses així com dels treballadors per compte propi, i les altres administracions, per tal d'intercanviar experiències, iniciatives i idees.

Les xarxes són la màxima expressió de la nova societat que creix sobre la base transversal de les TIC. L'impuls de les noves relacions socials definides i explicades abastament per autors com Saskia Sassen a "Una sociologia de la globalización", conformen la nova manera d'entendre el món. Un món on les ciutats juguen un paper central i on l'administració local no pot quedar enrere en la definició del nou marc de relacions. Cal un pas endavant fent que les TIC ocupin un lloc central en el desenvolupament d'aquest nou escenari, no com a simples espectadores de la nova societat, que en bona part es serveix d'elles, sinó a través del seu propi desenvolupament basat en els mateixos principis innovadors d'altres activitats.

La pròpia transversalitat i centralitat de les TIC les fa moltes vegades indiferents a les seves pròpies necessitats, centrant-se només en els aspectes tècnics que les caracteritzen, i oblidant molt sovint, la necessitat del seu propi desenvolupament en favor, en aquest cas, del desenvolupament dels objectius de ciutat.

L'experiència d'innovació TIC que iniciem a l'Ajuntament de Barcelona, pot ser una palanca decisiva per a l'impuls de la innovació transversal a tota l'activitat econòmica, cultural, industrial i de qualsevol tipus. L'adopció de metodologies de treball, participatives respecte dels treballadors municipals en primer terme, però també complementades per l'activitat realitzada envers els ciutadans, pot obrir el camí per a la recerca de nous talents, noves idees i noves sinèrgies que permetin el desenvolupament d'aquesta nova societat, i de noves vies de prosperitat.

» 02. Proposta de treball

Per tal d'assolir aquests objectius es proposa l'adopció de les següents accions i mesures:

- Disseny, creació impuls i execució de la **Xarxa d'Innovació Pública TIC (XIP:b)** de Barcelona. Instrument per a la participació efectiva dels empleats municipals en els processos de generació d'idees, recerca de talent, i via de participació efectiva dels treballadors públics en els processos de presa de decisió, sempre associats a uns reptes d'innovació prèviament definits que seran els que marcaran el rumb dels projectes innovadors. La XIP:b neix amb la convicció que serà un instrument útil respecte de la innovació TIC, però amb vocació d'estendre la seva experiència a la totalitat de l'àmbit municipal. Restringida inicialment a les noves tecnologies de la informació serà un canal participatiu virtual on, utilitzant les tecnologies i infraestructures existents, es procedirà a recollir, analitzar, filtrar i cuidar totes les iniciatives sorgides dins la pròpia administració, per a processar-les com a font d'innovació i consolidar-les en projectes que es centrin en els objectius del pla estratègic TIC (Mesura de Govern MES). Un cop assolit un elevat grau de maduresa en quant a cultura de la innovació en el marc municipal, l'eina també es pot obrir a la participació ciutadana en un procés de co-creació de serveis públics innovadors.
- Implantació d'una **metodologia de treball** per a la conversió d'idees en iniciatives d'innovació, associació de conceptes i implantació de la cultura de treball en equip multi-disciplinar, jeràrquicament no restrictiu, i transversal a l'organització, per a la introducció progressiva de la innovació com a part integrant quotidiana dels treballadors municipals, superant els tradicionals límits establerts per la cultura i l'evolució pròpia dels sistemes i potenciant la bi-direccionalitat tecnològica amb la indústria. Aquesta metodologia ha de garantir la re-alimentació del cicle tecnològic continu, aportant el conjunt d'iniciatives sorgides del foment de la participació impulsat per la Xarxa d'Innovació Pública (XIP:b)
- Promoció i consolidació d'una veritable **cultura de la innovació TIC** dins de l'ADN de l'administració municipal. La innovació l'han d'impulsar les persones i per tal que això passi, cal generar un clima adequat de tolerància al risc responsable, que impulsi l'emprenedoria i aculli les iniciatives innovadores. Com a procés de gestió del canvi, caldrà anar generant actuacions eficients i eficaces que serveixin de referents, casos d'èxits, protagonistes... Una bona gestió de la comunicació serà un pilar bàsic per a aconseguir resultats en aquest sentit.
- Incorporació de **dinàmiques d'innovació** oberta que permetin captar coneixement en qualsevol de les fases de l'embut de la innovació. Henry Chesbrough, professor de la Hass School of Business a la Universitat de Califòrnia, Berkeley, va ser qui va crear aquest concepte per tal de definir la necessitat d'obrir els processos innovadors més enllà de les fronteres de l'organització. L'autor apunta que avui dia ningú posseeix el monopoli del coneixement, per tant, si volem

innovar, cal que comptem amb col·laboracions externes, empreses, partners, acadèmia, ciutadans... que ens aportin valor en qualsevol de les parts del procés (ja sigui en la generació d'idees, amb coneixement expert, en el prototipat o validació, etc.). Segons aquest model, les organitzacions han d'envoltar-se d'entorns proclius a la generació de coneixement i han d'establir vincles amb els agents que els hi poden aportar valor, per tal que la innovació esdevingui una veritable palanca de canvi. La creació del **Comitè d'Innovació TIC** en el si de l'Institut Municipal d'Informàtica amb participació plural, externa i interna, permetrà reflectir aquest esperit a l'hora que remarcar la importància del procés innovador dins els processos de re-generació productiva.

- Creació dels **Centres d'Innovació Compartida TIC (CIC Barcelona)**, com instrument efectiu per a la col·laboració multi-lateral entre la indústria TIC, l'acadèmia en un sentit ampli, la societat civil i altres administracions. Els Centres d'Innovació Compartida, s'articularen a través d'un espai virtual de col·laboració i en un conjunt d'accions de diferents tipus, amb l'ànim de consolidar-se en diferents jornades de treball, actes acadèmics i en la participació conjunta en events relacionats amb la innovació TIC. La naturalesa dels Centres d'Innovació Compartida es plasmarà a través de convenis bi-laterals entre l'Institut Municipal d'Informàtica i els diversos actors, a través dels quals s'articularà la participació i abast de cadascun d'ells, amb l'única condició de no suposar despesa econòmica directa ni per l'Ajuntament de Barcelona, ni per cap dels seus signants. Les activitats a realitzar pels CIC s'estructuraran en les següents categories:
 - o **CIC amb la indústria TIC:**
 - Es fomentarà l'intercanvi d'informació sobre activitats relatives a innovació sobre productes, processos de negoci, dispositius i qualsevol aspecte relacionat amb les noves tecnologies de la informació.
 - Participació bi-direccional en actes i events promoguts tant per l'Ajuntament de Barcelona com per les empreses a fi i efecte de llançar iniciatives innovadores, o intercanviar informació d'interès per alguna de les parts.
 - Intercanvi de talent en forma de possibilitar la participació de personal de l'Institut en projectes o iniciatives desenvolupades per les empreses en un àmbit diferent al de l'Ajuntament de Barcelona, en qualitat d'observador o participant passiu, a efectes formatius i de promoció dels coneixements professionals.
 - Realització de proves pilot productives sobre productes, serveis o processos de negoci innovadors d'interès per l'Ajuntament de Barcelona, per part de les empreses.
 - Promoció i recerca dels medis per tal d'impulsar "startups" tecnològics i/o iniciatives d'interès per l'Ajuntament de Barcelona
 - Foment per a la creació d'espais comuns per a la promoció d'idees i l'intercanvi de coneixement.
 - o **CIC amb l'acadèmia:** la relació amb el món acadèmic és vital per a la promoció i impuls de l'activitat innovadora. Els centres educatius i en especial les Universitats són el lloc natural per al desenvolupament de l'activitat de recerca i de desenvolupament. És objectiu general de la present Mesura de Govern l'intercanvi inter-disciplinar de talent en l'àmbit de les TIC. Les nostres Universitats són un exemple d'impuls innovador però també cal traslladar l'esperit i l'ànim innovador a les escoles d'educació secundària i als centres d'ensenyament no reglat TIC. En uns i altres trobem les llavors de la nova societat del coneixement a través de l'aplicació de les més modernes tecnologies, i cal aprofitar aquest patrimoni d'incalculable valor. Amb l'acadèmia es pretén:

- Superar el concepte de col·laboració a través d'estudiants becaris, possibilitant la realització de treballs de final de carrera, màster o postgrau, basats en problemàtiques reals i sota la tutoria d'experts TIC municipals. A través d'aquesta activitat es cerca la solució innovadora a reptes actuals, mantenint i respectant les propietats intel·lectuals i amb l'ànim de retornar a l'estudiant aquest esforç en forma de promoció de la seva participació en els projectes que siguin aprovats, concursats i materialitzats. En aquest sentit la promoció de la col·laboració entre empresa TIC i Universitats és objectiu clau d'aquesta Mesura de Govern.
 - Materialitzar l'intercanvi de talent amb la realització de trobades orientades a la innovació TIC en forma de taules rodones, amb presència d'especialistes de renom amb fins de promoció de la tasca innovadora.
 - Aproximació de les noves tecnologies als estudiants de secundària i batxillerat per tal de fomentar l'ús responsable d'aquestes, la participació en el seu desenvolupament i la promoció de Barcelona com a cap i casal de les TIC a nivell internacional. Foment de les activitats acadèmiques TIC entorn a les tecnologies de mobilitat i ciutats intel·ligents.
 - Aprofitar el ric teixit de la ciutat de Barcelona en matèria de formació TIC no reglada per fomentar la participació dels estudiants de noves tecnologies en projectes o actes desenvolupats per l'Ajuntament de Barcelona a l'empara d'aquesta Mesura de Govern.
- **CIC amb la societat civil:** indubtablement els professionals i el teixit associatiu català han creat un conjunt molt divers de comunitats que desenvolupen tasques creatives i innovadores. Cal incorporar aquests agents socials com a eix d'intercanvi de talent, fomentant la seva activitat, enriquint-la amb el coneixement compartit que els Centres d'Innovació Compartida posaran a la seva disposició i obrint els seus continguts.
 - **CIC amb les altres administracions:** la cooperació amb les altres administracions catalanes constitueix un eix de l'acció dels CIC, per tal de la recerca de sinèrgies per a la realització de proves pilot corporatives, recerca de talent i impuls i foment de l'activitat industrial TIC al país. En aquest sentit la col·laboració bi-direccional tindrà per objecte la creació d'un espai comú d'innovació TIC, on es fomenti l'establiment d'empreses del sector de forma permanent a Barcelona, i per extensió, a Catalunya, on l'intercanvi de talent ha de ser la peça central d'aquesta negociació.

» 03. Repercussió econòmica

El desenvolupament d'aquesta Mesura de Govern implica la posada en marxa de les iniciatives descrites anteriorment, utilitzant tots els mecanismes que la col·laboració públic-privada faciliti per tal de desenvolupar el model. Aquest àmbit de col·laboració permet fer partícips a tots els sectors implicats en les tecnologies de la informació i comunicació, en el desenvolupament de les eines per la innovació que s'han especificat.